

گزیده آئین نامه حفاظت و بهداشت عمومی در کارگاه ها

ماده ۱: کلیه کارگاه های موجود و کارگاه هایی که در آینده تأسیس می شوند باید مقررات عمومی مربوط به حفاظت و بهداشت کار را که در این آئین نامه مقرر می شود طبق ماده ۴۸ قانون کار رعایت نمایند.

فصل اول ساختمان

ماده ۲: ساختمان کارگاه و کارخانه ها باید با وضع آب و هوای محل متناسب باشد.

ماده ۳: برای هر کارگر در کارگاه حداقل باید ۱۲ متر مکعب فضا منظور گردد و فضای اشغال شده بوسیله ماشین آلات و ابزار و اثاثیه مربوط به کار، هم چنین فضای بالاتر از ارتفاع ۳ متر جزء فضای مزبور محسوب نمی شود.

ماده ۴: سقف و بدنه و کف عمارت کارگاه باید با مصالحی ساخته و اندود شود که از نفوذ رطوبت به داخل کارگاه جلوگیری نماید و حتی الامکان مانع نفوذ گرما و سرمای خارج گردد.

ماده ۵: کف عمارت باید هموار و بدون حفره بوده و به نحوی مناسب مفروش گردد که قابل شستشو باشد و تولید گرد و عبار نکند و موجب لغزیدن کارگران نگردد. در مواردی که نوع کار اقتضای ریخته شدن آب را به کف کارگاه داشته باشد باید کف کارگاه دارای شیب متناسب و مجرای مخصوص برای خروج آب و جلوگیری از جمع شدن آب در کف کارگاه باشد.

ماده ۶: در محل هایی که مواد شیمیایی و سمی بکار می برند باید بدنه کارگاه تا یک متر و ۶۰ سانت ارتفاع از کف زمین قابل شستشو باشد.

ماده ۷: در صورتی که در ساختمان کارگاه دهانه ها با سوراخ هایی موجود باشد که احتمال سقوط اشخاص برود باید بوسیله نصب پوشش های فلزی محکم و نرده هایی که حداقل ارتفاع آن ۶۰ سانتی متر باشد موجبات جلوگیری از سقوط اشخاص و رفع خطر به عمل آید.

ماده ۸: عرض پلکان عمومی کارگاه باید حداقل ۱۲۰ سانتی متر و پاگردهای آن متناسب با عرض مزبور باشد در مورد پلکان هایی که بیش از چهار پله دارد در طرف باز پلکان باید نرده محکم نصب شود و در مسیر پلکان هیچ گونه مانعی وجود نداشته باشد.

ماده ۹: عمارت کارگاه ها باید به تناسب وسعت محل کار به اندازه کافی در و پنجره برای ورود نور و هوا داشته باشد.

ماده ۱۰: کارگاه هایی که وسایل کار و نوع محصول به گونه ای است که بیشتر در معرض حریق واقع می شود، حتی الامکان باید با مصالح نسوز ساخته شوند.

فصل دوم: روشنایی

ماده ۱۱: در هر کارگاه بایستی روشنایی کافی (طبیعی یا مصنوعی) متناسب با نوع کار و محل تأمین شود در صورتی که برای روشنایی از نور مصنوعی قوی استفاده می شود باید برای ممانعت از ناراحتی چشم حباب های مخصوصی نصب گردد.

فصل سوم: تهویه و حرارت

ماده ۱۲: محل کار در هر کارگاه باید طوری تهویه شود که کارگران همیشه هوای سالم تنفس نمایند. در محل های کار پوشیده مقدار حداقل هوای لازم برای هر کارگر برحسب نوع کار در هر ساعت ۳۰ الی ۵۰ مترمکعب می باشد.

ماده ۱۴: در کارگاه هایی که دود و گاز و یا گرد و غبار و یا بخارهای مضر ایجاد می شود باید مواد مزبور با وسایل فنی مؤثر طوری از محل تولید به خارج کارگاه هدایت شود که مزاحمت و خطری برای کارگران ایجاد ننماید.

ماده ۱۵: در کارگاه هایی که تهویه طبیعی کافی نباشد باید از وسایل تهویه مصنوعی استفاده شود.

ماده ۱۶: هر کارگاه باید دارای وسایلی باشد که در زمستان و تابستان درجه حرارت داخلی آن به وضع قابل تحملی نگاهداری شود.

فصل چهارم: جلوگیری از آتش سوزی و مبارزه با حریق

ماده ۱۷: در هر سالن کار به تناسب تعداد کارگران باید درهای یک طرفه ای که به خارج باز می شوند به نام " درهای نجات " وجود داشته باشد و درهای مزبور به راهروها و یا معابر خروجی ساختمان منتهی شوند.

ماده ۱۸: درهای خروجی نجات هیچ وقت نباید قفل باشد و بوسیله علائم و چراغهای مخصوص از داخل مشخص باشد.

ماده ۱۹: کلیه پلکان و یا پاگردها باید با مصالح ساختمانی نسوز ساخته شوند.

ماده ۲۰: درهایی که به طرف پلکان باز می شود باید لااقل فاصله ای به اندازه عرض در تا نخستین پله برای توقف داشته باشد.

ماده ۲۱: درکارگاه هایی که بیشتر احتمال روز حریق می رود باید وسایل مخصوص اعلام خطر " آژیر " بکار رود.

ماده ۲۲: کارفرما موظف است مواد محترقه موردنیاز کارخانه رادر تانک ها و مخازنی که مقاوم در مقابل آتش باشند در محلی خارج از محیط کار مجزا نگهداری نماید.

فصل پنجم: ماشین آلات، پوشش و حفاظ ماشین آلات

ماده ۲۵: کلیه قسمت های انتقال دهنده نیرو از قبیل تسمه، فلکه، زنجیر و چرخ دنده و امثال آن و هم چنین قسمت هایی از ماشینها که امکان ایجاد سانحه برای کارگر داشته باشد دارای پوشش و یا حفاظ با استقامت کافی باشد.

ماده ۲۶: قبل از شروع به تعمیر و نظافت و روغن کاری ماشینها به طور اطمینان بخشی آنها را متوقف ساخت.

فصل ششم: وسایل الکتریکی

ماده ۲۸: وسایل و ادوات الکتریکی باید دارای حفاظ بوده و طوری ساخته و نصب و بکار برده شود که خطر برق گرفتگی و آتش سوزی وجود نداشته باشد.

ماده ۲۹: نصب و امتحان و یا تنظیم وسایل و ادوات الکتریکی باید توسط اشخاصی که صلاحیت فنی آنها محرز باشد انجام گیرد و متخصصین قبل از شروع بکار آن را مورد آزمایش قرار دهد.

ماده ۳۰: برای جلوگیری از ازدیاد سیم های متحرک و آزاد لازم است به تعداد کافی پریز در محل های مناسب نصب گردد تا به سهولت به توان از آنها استفاده نمود.

فصل هفتم: آب آشامیدنی

ماده ۴۲: در کلیه کارگاه ها کارفرما مکلف است آب آشامیدنی گوارا و سالم به مقدار کافی در مخازن سربسته و محفوظ که طبق اصول بهداشت ساخت و نگهداری شود در دسترس کارگران به گذارد.

ماده ۴۳: به کارگرانی که مدت مدیدی در گرمای زیاد کار می کنند باید قرص های نمک طعام داده شود.

ماده ۴۴: استفاده از لیوان عمومی برای آشامیدن آب ممنوع است.

فصل هشتم: نظم و نظافت در کارگاه

ماده ۴۵: محل های کار و سالن های کار، راهروها، انبارها و سایر قسمت های دیگر کارگاه باید طبق اصول بهداشت نگهداری شود.

ماده ۴۶: دیوارها، سقف، پنجره ها و درها و شیشه ها باید پاکیزه بوده و بی عیب نگاهداشته شوند. کف سالن ها، باید پاکیزه بوده و خیس و لغزنده نباشد.

ماده ۴۷: جارو و نظافت کردن تا جایی که امکان دارد باید در فواصل نوبت های کاری انجام شده و ترتیبی صورت گیرد که از انتشار گرد و غبار جلوگیری شود.

ماده ۵۱: مواد اولیه و محصول کارگاه باید طوری در داخل انبار و یا کارگاه گذارده شود که عبور و مرور کارگران و در صورت اقتضاء وسایل نقلیه به راحتی ممکن باشد و به طوری چیده شود که خطر سقوط و بروز سوانح وجود نداشته باشد.

ماده ۵۲: هر کارگاه باید دارای تعداد کافی مستراح زنانه و مردانه به طور مجزا و شیر آب داشته باشد.

ماده ۵۳: هر کارگاه باید دارای تعداد کافی روشویی با شیر آب باشد.

ماده ۵۴: کارفرما مکلف است برای تأمین نظافت کارگران به تعداد کافی صابون و وسایل خشک کردن دست و روی کارگران را تأمین نماید.

ماده ۵۵: در کارگاه هایی که پوست بدن کارگران در معرض مواد سمی یا عفونی یا محرک یا گرد و غبار بوده و هم چنین کارگرانی که در گرمای زیاد کار می کنند، کارفرما مکلف به تهیه حمام با آب گرم و سرد برای هر ۶ نفر کارگر است.

.
. .
. .
. .
. .
. .

فصل یازدهم : وسایل استحضافی فردی

ماده ۷۵: کارفرما مکلف است یک یا چند قفسه محتوی داروها و لوازم کمک های اولیه متناسب با تعداد کارگران و نوع خطرات کارگاه در نقاطی که در دسترس فوری کارگران باشد تعبیه نماید. کارفرمایانی که کارگران آنان مشمول مقررات بیمه های اجتماعی باشند می توانند در صورت وقوع حادثه ناشی از کار یا بیماری حرفه ای، هزینه انجام کمک های اولیه را طبق ماده ۸۵ لایحه قانونی بیمه های اجتماعی از سازمان بیمه های اجتماعی کارگران دریافت نمایند.

این آئین نامه مشتمل بر ۸۰ ماده و ۲ تبصره به استناد ماده ۸۵ قانون کار تدوین و یازدهمین جلسه شورای عالی حفاظت فنی مورخ یکشنبه ۱۳۳۸/۶/۱۴ به تصویب نهایی رسیده و قابل اجرا است. *

* استخراج شده از کتاب مجموعه آئین نامه های حفاظت و بهداشت کار (با آخرین اصلاحات) مؤسسه کار و تأمین

اجتماعی شابک ۴-۵۲۴۴-۶۰۰-۹۷۸ سال انتشار ۱۳۸۸ صص ۱۳-۳